Гомельскі універсітэт

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 8 (830) | Аўторак, 24 сакавіка 1992 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць два разы ў месяц | Цана 10 кап.

ДЛЯ ВАС, АБІТУРЫЕНТЫ-92

У сённяшнім нумары нашай газеты расказваецца аб уступных экзаменах у Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф. Скарыны.

Нямногім больш трох месяцаў застаецца да пачатку ўступных экзаменаў у вышэйшыя навучальныя ўстановы Рэспублікі Беларусь, у тым ліку і Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф. Скарыны. Таму кожны, хто марыць вучыцца ў ВНУ, павінен як мага больш абагаціць сябе ведамі, з усёй сур'ёзнасцю рыхтавацца да конкурсных выпрабаванняў.

Стацыянарна наш універсітэт рыхтуе спецыялістаў на васьмі факультэтах — філалагічным, гісторыка-правазнаўчым, фізічным, матэматычным, эканамічным, біялагічным, геолага-геаграфічным, факультэце фізічнай культуры па 16 спецыяльнасцях: беларуская мова і літаратура; руская мова і літаратура; гісторыя; правазнаўства; фізіка; аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання; матэматыка; праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм; эканоміка і сацыялогія працы; эканамічная інфарматыка і АСК; бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці; біялогія; гідрагеалогія і інжынерная геалогія; геафізічныя метады пошуку і разведкі; геаграфія; фізічная культура.

Сёння мы даём слова старшыням дзевяці зацверджаных прадметных камісій для таго, каб загадзя азнаёміць вас, нашы будучыя абітурыенты, з асноўнымі патрабаваннямі да правядзення ўступных конкурсных экзаменаў і некаторымі пытаннямі, на якія неабходна звярнуць сур'ёзную ўвагу.

А яшчэ мы запрашаем абітурыентаў на «Дзень адкрытых дзвярэй», які адбудзецца ва універсітэце 23 мая г. г. На ім вы зможаце атрымаць адказы на ўсе цікавячыя Вас пытанні.

З кожным годам паляпшаецца тэхнічная аснашчанасць нашага універсітэта. У вучэбным працэсе ўсё шырэй выкарыстоўваецца персанальная ЭВМ.

Фота У. Чысціка.

НА МІЖНАРОДНЫМ КАНГРЭСЕ Ў ЗША

З кожным годам шырацца навуковыя сувязі супрацоўнікаў нашага універсітэта з вучонымі іншых краін планеты. Сёлета «новым адкрыццём» для іх сталі Злучаныя Штаты Амерыкі. Тут у Обарнскім універ ітэце (штат Алабама) нядаўна праходзіў ІІ-гі Міжнародны кангрэс па сучасных дасягненнях у галіне выпрамянення гуку. Яго ўдзельнікамі стала каля 350 вучоных з большасці краін свету. Ад былога СССР былі пасланцы Расіі, Украіны, Літвы, Эстоніі. Нашу рэспубліку на гэтым прадстаўнічым форуме прадстаўлялі прарэктар ГДУ імя Ф. Скарыны па навуковай рабоце прафесар А. М. Сердзюкоў і начальнік навукова-даследчага сектара старшы навуковы супрацоўнік Г. С. Міцюрыч. Яны выступілі з дакладамі.

У апублікаваных матэрыялах гэтага Міжнароднага кангрэса змешчаны два навуковыя артыкулы нашых вучоных і аспірантаў: «Фотаакустычны метад вызначэння амплітуднай неўзаемнасці гіратропных асяроддзяў» (аўтары Г. С. Міцюрыч, В. П. Зялёны, В. У. Свірыдава, А. М. Сердзюкоў); «Эмісія і ўзмацненне акустычных хваляў у ферараэлектрыках з нестацыянарнай анізатрапіяй» (аўтары І. В. Семчанка, А. М. Сердзюкоў, С. А. Хахомаў).

У ЗША А. М. Сердзюкоў і Г. С. Міцюрыч знаходзіліся на працягу тыдня. Ад гэтай паездкі ў іх засталося шмат уражанняў, якімі, спадзяемся, у адным з бліжэйшых нумароў яны падзеляцца з чытачамі нашай газеты.

АБРЭВІЯТУРУ «РБ» НЕ ЎЖЫВАЦЬ

У апошні час, як паведаміла Камісія па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, у дзяржаўныя ўстановы Рэспублікі Беларусь паступае шмат афіцыйных дакументаў, у якіх ужываецца абрэвіятура «РБ» як скарочаная назва нашай дзяржавы. Камісія нагадвае, што гэтым самым парушаецца п. 1 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб назве Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і ...» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, № 30, 1991 год), згодна з якім афіцыйнай скарочанай назвай Рэспублікі Беларусь з'яўляецца назва «Беларусь».

Да Скарынаўскіх навуковых чытанняў

КОНКУРС ВЫЗНАЧЫЦЬ ЛЕПШЫХ

Вясной кожнага года ва універсітэце праводзіцца конкурс на лепшыя навукова-даследчыя работы. Завяршаючым яго этапам з'яўляюцца красавіцкія Скарынаўскія чытанні.

Сёлета ў конкурсную камісію ГДУ паступілі наступныя работы:

Сапегін Л. М., загадчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін, доктар біялагічных навук, прафесар. Цыкл работ на тэму: «Эколага-фларыстычная класіфікацыя лугавой расліннасці пойм Беларускага Палесся і яе гаспадарчае выкарыстанне».

Харламаў І. Ф., загадчык кафедры педагогікі і псіхалогіі, доктар педагагічных навук, прафесар, сапраўдны член Акадэміі педагагічных навук, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь. Вучэбны дапаможнік. Педагогіка: М. Вышэйшая школа, 1990.

Барыс Я. С., дацэнт кафедры дыферэнцыйных ураўненняў. Цыкл работ на тэму: «Пабудова квазілінейных інтэгральных разнастайнасцей».

Шаймуратаў Р. В., прафесар кафедры вышэйшай матэматыкі, доктар тэхнічных навук. Цыкл работ на тэму: «Матэматычнае прагназіраванне зон маларухомай нафты».

Каморнікаў С. Ф., дацэнт кафедры алгебры і геаметрыі, кандыдат фізіка-матэматычных навук. Цыкл работ на тэму: «Аб некаторых праблемах тэорыі фармацый канечных груп.

Кузняцоў Г. А., прафесар кафедры інжынернай геалогіі і гідрагеалогіі, доктар геолага-мінералагічных навук. Цыкл работ на тэму: «Перспектывы алмазаноснасці Беларусі».

Ахраменка І. М., асістэнт кафедры оптыкі. Цыкл работ на тэму: «Распаўсюджанне і ўзаемадзеянне электрамагнітных хваляў у асяроддзях з нестацыянарна мадуляванай дыэлектрычнай пранікальнасцю».

Пенязь У. А., дацэнт кафедры агульнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук, **Шолах У. Ф.**, дацэнт кафедры агульнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук, **Семчанка І. В.**, дацэнт кафедры агульнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук, **Лін Д. Р.**, загадчык кафедры агульнай фізікі, кандыдат тэхнічных навук, **Харытонаў В. В.**, прафесар (ГПІ). Вучэбны дапаможнік. Матэматычныя метады рашэння фізічных задач. Мн.: Вышэйшая школа, 1991.

Казлова Р. М., дацэнт кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства, доктар філалагічных навук. Айканімічныя старажытнасці Беларусі.

Толчыкава Л. І., дацэнт кафедры рускай літаратуры, кандыдат філалагічных навук. Цыкл работ на тэму: «Праблема народнага характару ў сучаснай літаратуры аб вёсцы па манаграфіі «Лёсы людскія — лёсы народныя».

Каляда В. А., загадчык кафедры фізічнага выхавання, кандыдат педагагічных навук. Цыкл работ на тэму: «Псіхалогія фізічнай падрыхтоўкі моладзі».

З работамі, прадстаўленымі на конкурс, можна азнаёміцца ў навуковым аддзеле (галоўны корпус, п. 2-27).

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты матэматычнага факультэта горача віншуюць дацэнта кафедры вышэйшай матэматыкі МАЛІНКОЎСКАГА Юрыя Уладзіміравіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені доктара фізіка-матэматычных навук.

• • •

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат фізічнага факультэта, супрацоўнікі праблемнай навукова-даследчай лабараторыі фізіка-хімічных працэсаў трэння горача віншуюць загадчыка названай лабараторыі дацэнта МЕЛЬНІЧЭНКУ Ігара Міхайлавіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені доктара тэхнічных навук.

ВАШ ПАСПЯХОВЫ ШАНС — ГРУНТОЎНА

ФІЗІЦЫ

Сёлета, як і ў папярэднія гады, уступны экзамен па фізіцы ў Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф. Скарыны праводзіцца ў вуснай форме. Мэта экзамену — выявіць якасць ведаў і наяўнасць практычных навыкаў іх выкарыстання пры рашэнні канкрэтных задач. Абітурыенту, які рыхтуецца да экзамену па фізіцы, ды і па іншых вусных дысцыплінах, карысна азнаёміцца з наступнымі правіламі і асаблівасцямі правядзення вуснага экзамену:

1. Пачатак экзамену ў 8 гадзін 20 мінут. Дзень правядзення экзамену і нумар аўдыторыі ўказаны ў раскладзе экзаменаў.

2. Абітурыенты заходзяць у аўдыторыю для здачы экзамену ў парадку чаргі, якую ўстанаўліваюць самі.

3. Абітурыент, які з'явіўся на экзамен, павінен прадаставіць экзаменатарам свой экзаменацыйны ліст і дакумент, які засведчвае асобу (пашпарт). Толькі пасля гэтага абітурыент бярэ экзаменацыйны ліст і атрымлівае ў экзаменатара лісты-укладышы для падрыхтоўкі да адказу. Час падрыхтоўкі — 40 мінут.

4. Заняўшы месца, указанае экзаменатарам, абітурыент абавязаны на кожным лісце-укладышу ўказаць дату правядзення экзамену, нумар экзаменацыйнага білета, нумар экзаменацыйнага ліста, прозвішча, імя і імя па бацьку поўнасцю.

5. Экзаменацыйны білет змяшчае два тэарэтычныя пытанні і ўмовы задачы, якую неабходна рашыць. Пытанні і задачы ў білеце падбіраюцца такім чынам, каб ахапіць розныя раздзелы курса фізікі. Рэдакцыя пытанняў, змешчаных у білеце, паўтарае іх рэдакцыю ў праграме для паступаючых у ВНУ.

6. Адказы на тэарэтычныя пытанні білета абітурыент абавязаны даць у пісьмовай форме на лістах-укладышах на беларускай або рускай мове. У адказе павінны змяшчацца фармулíроўкі азначэнняў фізічных велічынь і фізічных законаў, формулы і іх вывады, графікі, якія ілюструюць абмяркоўваемую фізічную з'яву, і схемы эксперыментаў, калі яны неабходны.

7. Прапанаваная ў білеце задача адносіцца да аднаго з раздзелаў курса фізікі, вызначаных на падставе праграмы па фізіцы для паступаючых у ВНУ і не выходзіць за рамкі патрабаванняў гэтай праграмы. Умоўны пералік раздзелаў праграмы наступны:

Кінематыка. Асновы дынамікі. Законы захавання ў механіцы.

Элементы статыкі. Вадкасці і газы.

Асновы малекулярна-кінетычнай тэорыі. Газавыя законы.

Цеплавыя з'явы.

Электрастатыка.

Законы пастаяннага току.

Магнітнае поле. Электрамагнітная індукцыя.

Хістанні і хвалі.

Оптыка.

Квантавая фізіка.

8. Абітурыент рашае задачу на лістах-укладышах, выкарыстоўваючы іх у якасці чарнавіка. Рошаная задача павінна быць перапісана на чысты ліст, змяшчаць кароткія ўмовы, поўнае рашэнне, аналітычны і лічбавы адказы. Для рашэння задач карыстацца толькі адзінкамі сістэмы СІ.

9. Абітурыенту не дазваляецца карыстацца даведнікамі, табліцамі, мікракалькулятарамі і г. д., а таксама прыносіць з сабою чыстыя лісты паперы. Усе неабходныя для рашэння задачы лічбавыя значэнні змешчаны ў яе ўмове.

10. Работа на лістах-укладышах выконваецца шарыкавай або пер'явой ручкай. Колер пасты або чарнілаў — сіні або чорны.

11. Выходзіць з аўдыторыі ў час правядзення экзамену забараняецца.

12. У выпадку нязгоды абітурыента з адзнакай, у адпаведнасці з правіламі прыёму ўступных экзаменаў у ВНУ, у дзень аб'яўлення адзнакі ён можа падаць апеляцыю ў прыёмную камісію. На апеляцыйнай камісіі ў прысутнасці абітурыента яго работа разглядаецца яшчэ раз. Ніякія дадатковыя тлумачэнні да запісаных адказаў на пытанні і рашэння задачы апеляцыйнай камісіяй не прымаюцца.

13. Пры няяўцы абітурыента на экзамен па ўважлівай прычыне пытанне аб яго допуску да здачы экзамену ў другі дзень рашаецца прыёмнай камісіяй ГДУ.

Больш падрабязна з асаблівасцямі правядзення экзамену па фізіцы абітурыенты пазнаёмяцца на кансультацыях і непасрэдна перад пачаткам экзамену.

У. ШОЛАХ,
дацэнт кафедры агульнай фізікі,
старшыня прадметнай камісіі па фізіцы.

МАТЭМАТЫЦЫ

Пры паступленні на адпаведныя спецыяльнасці абітурыенты здаюць або два экзамены па матэматыцы (пісьмова і вусна) або адзін (пісьмова).

Пісьмовы экзамен па матэматыцы праводзіцца ў выглядзе кантрольнай работы. Звычайна абітурыентам прапануюцца два варыянты экзаменацыйнага задання (варыянт для кожнага канкрэтнага абітурыента ўказваецца яму членамі прыёмнай прадметнай камісіі). У кожным з варыянтаў змешчана, як правіла, пяць задач па ўсіх раздзелах школьнага курсу матэматыкі. Сярод задач, якія традыцыйна прапануюцца на пісьмовым экзамене, можна адзначыць наступныя: геаметрычныя (стэрэаметрычныя) задачы; задачы, якія патрабуюць рашэння алгебраічных (трыганаметрычных, лагарыфмічных, паказальных) ураўненняў; задачы, якія патрабуюць рашэння сістэм ураўненняў або няроўнасцей; задачы на знаходжанне мінімальнага (максімальнага) значэння. Калі для канкрэтнай спецыяльнасці не прадугледжаны ўступны экзамен па матэматыцы (вусна), то ў варыянты заданняў па пісьмоваму экзамену могуць быць уключаны тэарэтычныя пытанні.

Пісьмовая работа ацэньваецца па чатырохбальнай сістэме. Адзнака «пяць» ставіцца за работу, у якой без памылак выкананы ўсе заданні. Іншыя станоўчыя адзнакі абітурыент атрымлівае за адпаведную колькасць правільна і поўна рошаных задач. Адзнака «два» ставіцца, калі колькасць памылак пераўзыходзіць норму, пры якой можа быць выстаўлена станоўчая адзнака.

На экзамене абітурыент атрымлівае тытульны ліст і ліст-укладыш (чарнавік і чыставік). Чарнавыя рашэнні задач запісваюцца ў чарнавік, затым рашэнні пераносяцца ў чыставік. Задача лічыцца рошанай, калі ў чыставіку прыведзена яе поўнае правільнае рашэнне з адказам. Калі на перанос рашэння з чарнавіка ў чыставік не хапае часу, то трэба ўказаць, што рашэнне задачы знаходзіцца ў чарнавіку. У гэтым выпадку прадметная камісія разглядае рашэнне данага задання, запісанага ў чарнавіку.

На экзамен не дазваляецца прыносіць мікракалькулятары, кнігі, даведнікі, табліцы, а таксама чыстыя лісты паперы. Пісаць і чарціць трэба толькі ручкай з сінімі чарніламі або шарыкавай ручкай з сіняй пастай.

Для рашэння задач абітурыенту прадастаўляецца чатыры астранамічныя гадзіны.

Аналіз экзаменацыйных работ мінулых гадоў паказвае, што найбольшую колькасць памылак абітурыенты дапускаюць пры рашэнні стэрэаметрычных задач (няўменне будаваць чарцёж, неабгрунтаванасць пабудоў і вывадаў), пры пераўтварэнні трыганаметрычных, лагарыфмічных і паказальных выражэнняў. Многія памылкі абумоўлены таксама няўменнем адкінуць лішнія рашэнні і выбраць правільны адказ.

Пры правядзенні вуснага экзамену па матэматыцы абітурыенту прапануецца выбраць білет, у якім змешчаны два тэарэтычныя пытанні (па алгебры і геаметрыі) і задача. Прапануемыя пытанні (як і звесткі, неабходныя для рашэння задач пісьмовага экзамену) не выходзяць за межы школьнай праграмы па матэматыцы. Гэтыя пытанні можна знайсці ў даведніку для паступаючых у вышэйшыя навучальныя ўстановы рэспублікі.

Абітурыентам выдаюцца лісты-укладышы, у якіх яны павінны запісаць адказы на тэарэтычныя пытанні і прывесці рашэнне задачы. Гэтыя лісты затым могуць быць выкарыстаны пры разгледжанні заяў абітурыентаў на апеляцыйнай камісіі.

Крытэрыі выстаўлення адзнак на вусным экзамене аналагічныя прымяняемым на пісьмовым экзамене.

Аналіз правядзення вуснага экзамену па матэматыцы паказвае, што найбольш часта сустракаюцца наступныя памылкі: абітурыенты блытаюць азначэнні і ўласцівасці тых або іншых паняццяў, не праяўляюць дакладнасці пры азначэнні асноўных функцый і пабудовы іх графікаў, выяўляюць поўнае неразуменне паняцця модуля.

Больш падрабязна даведацца аб экзаменах па матэматыцы, а таксама пазнаёміцца з варыянтамі кантрольных работ на ўступных экзаменах па матэматыцы (пісьмова) мінулых гадоў можна ў дэканаце матэматычнага факультэта (вул. Кірава, 119, корп. 2, аўд. 3-7, тэл. 56-11-60). Дадатковую інфармацыю па цікавячых пытаннях можна атрымаць таксама ў час правядзення Дня адчыненых дзвярэй матэматычнага факультэта, а таксама на кансультацыях, якія праводзяцца перад экзаменамі.

А. ЛУБАЧКІН,
нам. дэкана матэматычнага факультэта,
дацэнт, старшыня прадметнай камісіі па матэматыцы.

МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Вопыт работы на ўступных экзаменах па мове і літаратуры пераканаў экзаменатараў у тым, што памылкі абітурыентаў і недахопы іх сачыненняў даволі тыповыя: няўменне даць слушны адказ на адпаведную тэму (адсюль — або пераказ зместу твораў мастацкай літаратуры, або адказ па схеме), слабае веданне тэкстаў літаратурных твораў і элементаў тэорыі літаратуры, вывучаемых у школе, няўменне раскрыць тэму сачынення. Даволі часта назіраецца адсутнасць канкрэтнасці ў сачыненнях на так званыя вольныя тэмы. Часцей за ўсё гэта разважанні агульнага плана, нярэдка рытарычныя, у якіх няма сапраўдных ведаў матэрыялу мастацкіх твораў, няма арганізацыі думкі ў пісьмовым выказванні і доказу сваёй пазіцыі. У некаторых выпадках гэта можа быць правільны, але няпоўны адказ на тэму, недастаткова мэтанакіравана выкарыстоўваецца тэкст, робяцца некаторыя фактычныя памылкі. Даволі часта сустракаюцца арфаграфічныя і пунктуацыйныя памылкі: на правапіс галосных пасля зацвярдзелых зычных, правапіс й і ў, правапіс зычных д-дз, т-ц, на абазначэнне на пісьме падоўжаных зычных гукаў, на правапіс спалучэнняў некаторых зычных, на ўжыванне працяжніка паміж галоўнымі членамі сказа, на адасабленне прыдатка і параўнальных зваротаў са злучнікам «як». Многія абітурыенты не адрозніваюць складаны сказ ад простага з аднароднымі членамі, не ведаюць правілаў адасаблення даданых членаў сказа.

Кожнаму абітурыенту неабходна ведаць наступныя патрабаванні да сачынення: 1) трэба правільна зразумець пытанне, якое знаходзіцца ў фармуліроўцы тэмы, і даць на яго разгорнуты аргументаваны адказ; 2) паказаць дакладнае веданне тэксту аналізуемага твора і неабходных тэарэтычна-літаратурных паняццяў; 3) уменне аналізаваць не толькі змест, але і мастацкую форму твора; 4) галоўная думка сачынення павінна развівацца па плану (але сам план пісаць неабавязкова). Упрыгожваннем сачынення можа стаць эпіграф. Аднак ён павінен быць дакладным і перадаваць асноўную думку сачынення. У якасці эпіграфа можна выкарыстоўваць вершаваныя радкі выдатных паэтаў, выказванні вядомых пісьменнікаў, дзеячоў мастацтва, філосафаў.

Такім чынам, ацэньваючы сачыненне, трэба ўлічваць: 1) адпаведнасць тэме; 2) змест сачынення павінен знаходзіцца ў строгай адпаведнасці з прапанаванай тэмай і вызначацца логікай пабудовы, абгрунтаванасцю пераходу з адной часткі ў другую, доказам меркаванняў, уменнем выкарыстоўваць тэкст мастацкага твора і звесткі па тэорыі літаратуры; 3) ў сачыненні трэба паказаць не толькі веданне зместу літаратурнага твора, але і разуменне яго мастацкай своеасаблівасці; 4) сачыненне трэба пісаць правільнай літаратурнай мовай.

Абітурыент павінен паказаць арфаграфічную і пунктуацыйную пісьменнасць, уменне карыстацца рознымі маўленчымі зваротамі і вобразнымі сродкамі мовы, уменне дакладна і да месца цытаваць, выкарыстоўваць лексіку і фразеалогію роднай мовы. Недапушчальны ў сачыненні агульныя фразы і парушэнне паслядоўнасці пераказу.

Для таго, каб правільна ацаніць сачыненне, экзаменацыйная камісія па мове і літаратуры кіруецца існуючымі школьнымі нормамі ацэнак. Сачыненне пішацца на працягу чатырох астранамічных гадзін. Магчыма для многіх абітурыентаў будзе цікава ведаць некаторыя тэмы сачыненняў па беларускай і рускай мове і літаратуры, якія прапаноўваліся ў апошні час. Сярод іх можна назваць такія тэмы, як «Беларусь мая сінявокая», «Мой родны кут», «Алегарычныя і сімвалічныя вобразы драмы Я. Купалы «Раскіданае гняздо», «Спакойнага шчасця не зычу нікому» (асноўныя праблемы паэзіі А. Куляшова), «Жаночыя вобразы ў «Палескай хроніцы» І. Мележа, «Тема народа в стихотворениях Н. А. Некрасова», «Тема Родины в лирике А. Блока», «Мысль народная в романе Л. Н. Толстого «Война и мир», «Образ поэта в лирике А. С. Пушкина и М. Ю. Лермонтова» і інш.

На вусным экзамене па мове і літаратуры абітурыенту прапаноўваецца білет, які складаецца з трох пытанняў: два з іх тэарэтычныя (адно па літаратуры, а другое па мове), а трэцяе — практычнае (часцей за ўсё граматычны разбор сказа). Кожны абітурыент атрымлівае спецыяльны экзаменацыйны ліст і рыхтуе адказ на працягу 40 хвілін. Лічыцца абавязковым, каб кожны паступаючы ці падрабязна, ці тэзісна запісаў адказ на кожнае пытанне.

Веданне тэксту канк[illegible]ых літаратурных твораў, уяўленне аб месцы творчасці пісьменніка ў развіцці літаратуры і грамадства, уменне аналізаваць і абагульняць, выразна чытаць і ацэньваць мастацкія творы, валодаць маўленнем, словам — вось асноўныя якасці вуснага адказу. Акрамя гэтага, вусны адказ, як і сачыненне, павінен быць лагічным, паслядоўным, аргументаваным, дакладным, вобразным і пісьменным. Вусны адказ таксама прадугледжвае чытанне вершаў на памяць.

Абітурыенты, якія паступаюць на філалагічны факультэт, часцей за ўсё вызначаюць тэму, ідэю мастацкіх твораў, характарызуюць асноўных герояў. Але вызначыць асаблівасці кампазіцыі, стыль твора для многіх даволі цяжка. На вусным экзамене нельга раз[illegible]жаць увогуле аб творы, ўлічваючы характару пытання ў білеце. У адказах нярэдка назіраецца не толькі адсутнасць ведання тэксту, але і імкненне зрабіць замену канкрэтнага на агульныя фразы і меркаванні.

Паступаючы павінен добра ведаць сродкі мастацкай выяўленчасці і выразнасці, асаблівасці розных жанраў літаратуры, характэрныя рысы лірыкі, прозы і драматургіі як асноўных родаў літаратуры, не сустракаць цяжкасцей у разборы слова па саставу, пры словаўтваральным і фанетычным разборы, марфалагічным і сінтаксічным аналізе сказаў.

Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на веданне не толькі твораў класічнай беларускай і рускай літаратуры (В. Дунін-Марцінкевіч, Ф. Багушэвіч, М. Багдановіч, Я. Купала, Я. Колас, А. Пушкін, Л. Талстой, Ф. Дастаеўскі, А. Чэхаў і інш.), але і сучасных паэтаў і празаікаў (Н. Гілевіч, У. Караткевіч, В. Быкаў, А. Адамовіч, В. Казько і інш.). Аналіз кожнага літаратурнага твора неабходна рабіць зыходзячы з патрабаванняў нашага часу і дасягненняў сучаснай літаратуразнаўчай думкі.

П. ЧАЙКУН,
нам. дэкана філалагічнага факультэта, дацэнт, старшыня прадметнай камісіі па мове і літаратуры.

…АЯ ПАДРЫХТОЎКА ДА ЭКЗАМЕНАЎ ПА:

ГІСТОРЫІ

У гэтым годзе на гісторыка-правазнаўчым факультэце ГДУ экзамены па айчыннай гісторыі як прафіліруючай дысцыпліне будуць трымаць абітурыенты, выбраўшыя спецыяльнасці «Гісторыя», «Гісторыя са спецыялізацыяй англійская мова», «Правазнаўства».

Прадметная камісія добра ўяўляе тыя аб'ектыўныя цяжкасці, з якімі сёння сутыкаюцца выпускнікі школ пры падрыхтоўцы да экзамену па гісторыі. Аналіз вынікаў мінулых гадоў паказвае, што абітурыенты, як правіла, лепей і больш ўпэўнена арыентуюцца ў такіх «правераных часам» сюжэтах, як гісторыя класавай барацьбы і рэвалюцыйнага руху, станаўленне Савецкай улады, грамадзянская і Вялікая Айчынная войны, пяцігодкі і г. д. Складаней абстаяць справы з колам пытанняў па сацыяльна-эканамічнаму і грамадска-палітычнаму развіццю СССР і нашай рэспублікі ў 80—90 г.г. Зразумела, што так званую «жывую» гісторыю цяжэй за ўсё ахапіць аналітычна і засвоіць у плане метадычным. Аднак, на наш погляд, менавіта тут абітурыент можа спаўна праявіць эрудыцыю, самастойнасць і смеласць аналізу.

Асаблівая і вельмі важная праблема — экзамены па гісторыі Беларусі. Аналіз вынікаў уступных экзаменаў мінулага года сведчыць, што трывалыя і сістэматызаваныя веды па гэтай дысцыпліне паказалі толькі асобныя абітурыенты. І тут назіраецца лепшая падрыхтоўка па гісторыі савецкага перыяду. Аднак сімптаматычна «прыцягнутасць» гэтага прадмета да курсу гісторыі СССР, абапіраючыся на веданне якога многія абітурыенты спрабавалі «выратаваць» свае адказы на экзамене па гісторыі Беларусі. Імкненне да глыбокага параўнальнага аналізу гісторыі розных народаў мы заўсёды падтрымліваем, калі параўнанне не з'яўляецца падменай аднаго іншым.

Прапануемы камісіяй пералік пытанняў арыентуе абітурыентаў на высвятленне найбольш істотных (характэрных) асаблівасцей гістарычнага развіцця Беларусі.

Перш за ўсё, гэта група пытанняў, звязаных з узнікненнем і развіццём дзяржаўнасці беларускага народа. Больш шматпланавай і змястоўнай ацэнкі патрабуюць праблемы сацыяльна-палітычнай гісторыі Беларусі ў XVI—XVII ст.ст. Сёння відавочна, што славутая «аб'яднальная» дамінанта не растлумачвае ўсёй складанасці працэсаў і падзей, якія адбываюцца на беларускай зямлі таго часу. Напрыклад, абітурыент павінен умець прааналізаваць падзеі 1648—1653 г.г. перш за ўсё з пункту гледжання прыкмет грамадзянскай вайны.

Абітурыенту трэба звярнуць увагу на спецыфіку сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі дакастрычніцкага перыяду; асаблівасці, звязаныя з правядзеннем тут (у гэтым краі) буйнейшых рэформ (1861 г., сталыпінскай) і г. д.

Прапануемыя да ўступных экзаменаў пытанні прама арыентуюць на паглыбленае вывучэнне грамадска-палітычнага руху ў Беларусі пачатку XX ст., выдзяляючы і характарызуючы яго культурна-асветніцкія і нацыянальна-вызваленчыя цячэнні.

Адзначым, у гэтым годзе нашы школы і абітурыенты атрымалі больш сур'ёзную аснову для падрыхтоўкі. У 1991 г. 5-м выданнем выйшаў «Кароткі нарыс гісторыі Беларусі» У. М. Ігнатоўскага, раней — кніга М. Ермаловіча «Старажытная Беларусь», у 1991—1992 г.г. у часопісе «Спадчына», газетах «Культура», «Літаратура і мастацтва», «Голас Радзімы» было змешчана шмат гістарычных першакрыніц, цікавых і змястоўных нарысаў і даведак па персаналіях і г. д.

Г. АЛЯКСЕЙЧАНКА,
кандыдат гістарычных навук,
старшыня прадметнай камісіі па гісторыі.

ХІМІІ

Кожны білет па хіміі ўтрымлівае тры пытанні: адно — па агульнай і неарганічнай, другое — па арганічнай хіміі, у якасці трэцяга пытання прапануецца разліковая задача. Адказы на пытанні павінны быць па магчымасці поўнымі і ў абавязковым парадку суправаджацца напісаннем адпаведных хімічных формулаў і ўраўненняў рэакцый.

На ўступных экзаменах паступаючы ва універсітэт павінен паказаць веданне агульных тэарэтычных палажэнняў хіміі як адной з асноўных прыродазнаўчых навук; умець прымяняць іх пры разглядзе асобных класаў рэчываў і канкрэтных злучэнняў; ведаць уласцівасці важнейшых рэчываў, якія прымяняюцца ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, быце; разумець навуковыя прынцыпы важнейшых хімічных вытворчасцей (не заглыбляючыся ў дэталі хімічнай тэхналогіі), рашаць тыповыя нескладаныя задачы. На экзамене можна карыстацца табліцамі: «Перыядычная сістэма хімічных элементаў Мендзялеева», «Раствяральнасць асноў, кіслот і соляў у вадзе», «Электрахімічны рад напружанняў металаў».

Прывяду найбольш характэрныя памылкі, якія дапускаюць многія абітурыенты на ўступным экзамене па хіміі. Многія з іх не ўмеюць правільна пісаць эмпірычныя і структурныя формулы злучэнняў і ўраўненні прасцейшых хімічных рэакцый. Часта блытаюць паняцці «малекулярная маса», «малярная маса», «маса малекулы», слаба ўяўляюць, што такое моль рэчыва. Не ўсе ясна ўяўляюць, што такое ступень акіслення, як вызначыць яе велічыню зыходзячы з формулы злучэння, атаясамліваюць ступень акіслення і валентнасць элемента. Нярэдка дапускаюцца памылкі пры напісанні поўных ураўненняў рэакцый, ураўненняў ступеньчатай дысацыяцыі кіслот і асноў. Некаторыя абітурыенты лічаць, што электралітычная дысацыяцыя — гэта распад электраліту на іоны пад уздзеяннем электрычнага току.

Значная колькасць абітурыентаў слаба ўяўляе сутнасць акісляльна-аднаўленчых рэакцый, асаблівасці ўзаемадзеяння сернай і азотнай кіслот з металамі, памылкова лічаць, што ў рэакцыях азотнай кіслаты з металамі ўтвараюцца солі азотнай кіслаты і вадарод.

Пры тлумачэнні хімічных уласцівасцей арганічных рэчываў часта спасылаюцца пераважна на класічную тэорыю фізічнай будовы і прымяняюць малекулярныя формулы, вельмі рэдка выкарыстоўваючы пры адказах электронныя ўяўленні і структурныя формулы злучэнняў. Не заўсёды здавальняюча тлумачыцца ўзаемнае ўздзеянне атамаў у малекулах арганічных злучэнняў.

Не ўсе абітурыенты могуць растлумачыць залежнасць уласцівасцей розных арганічных злучэнняў ад наяўнасці характэрных функцыянальных груп.

Агульны сур'ёзны недахоп большасці абітурыентаў на экзамене па хіміі — адсутнасць практычных навыкаў, а іншы раз і поўная беспаможнасць у рашэнні разліковых задач.

Ю. ПРАЛЯСКОЎСКІ,
загадчык кафедры хіміі,
дацэнт, старшыня
прадметнай камісіі па хіміі.

ГЕАГРАФІІ

У нашым універсітэце ў гэтым годзе чацвёрты раз будзе праводзіцца набор студэнтаў, якія вучацца па спецыяльнасці 01.18 — геаграфія. Трохгадовы вопыт працы ў прыёмнай камісіі дазваляе зрабіць пэўныя высновы аб узроўні падрыхтоўкі гэтых абітурыентаў. Многія лічаць: што-што, а геаграфію яны ведаюць. Гэта ж не матэматыка, і не фізіка або хімія. У ёй жа няма складаных задач і прыкладаў, няма неабходнасці ведаць розныя тэарэмы, законы і працэсы. Аднак вынікі ўступных іспытаў паказваюць, што не такая яна простая — геаграфія. Так, у мінулым годзе многія абітурыенты, у якіх у атэстатах былі выдатныя [illegible]акі, атрымалі на 2, а іншы [illegible] на 3 балы ніжэйшыя адзнакі. Сярод 34 здаваўшых геаграфію медалістаў «выдатна» атрымалі ўсяго 15 чалавек, 14 чалавек атрымалі «добра», 4 чалавекі — «здавальняюча» і адзін абітурыент атрымаў двойку.

Якія ж пытанні выклікаюць найбольшую цяжкасць пры адказах на ўступных іспытах? У якіх сістэмах і раздзелах школьнага курсу геаграфіі горш за ўсё арыентуюцца выпускнікі сярэдняй школы? Па-першае, многія дрэнна ведаюць асноўныя паняцці і фармуліроўкі, не ўмеюць даваць звязаную, паслядоўную характарыстыку элементаў прыроднага асяроддзя, не могуць паказаць асноўныя ўзаемасувязі паміж імі. Па-другое, не могуць даць дастаткова матываваную гаспадарчую ацэнку прыродным умовам і паказаць сувязі, існуючыя паміж прыроднай сферай і гаспадарчай дзейнасцю грамадства. Па-трэцяе, вельмі дрэнна ведаюць асноўныя прынцыпы размяшчэння вытворчасці і фактары, якія вырашаюць развіццё асобных галін на той ці іншай тэрыторыі. Па-чацвёртае, з прыватных пытанняў найбольшую цяжкасць выклікаюць пытанні агульнай цыркуляцыі атмасферы, паняцці аб геаграфічнай абалонцы і прыродных комплексах, агульныя геаграфічныя заканамернасці Зямлі, геалагічная гісторыя нашай планеты, параўнальная характарыстыка асобных рэгіёнаў і краін, пытанні эканоміка-геаграфічнага раяніравання, геаграфіі важнейшых міжгаліновых комплексаў і асобных галін вытворчасці. Вельмі вялікую трывогу выклікае тое, што пераважная большасць выпускнікоў школ вельмі дрэнна ведаюць геаграфічную наменклатуру і зусім не могуць арыентавацца на розных картах. Складваецца ўражанне, што яны ўвогуле першы раз бачаць геаграфічныя карты і нават баяцца да іх падысці (пры падрыхтоўцы адказу на ўступных іспытах дазваляецца карыстацца картамі). А які ж географ можа быць без ведання карты? І, нарэшце, самае прыкрае — вельмі дрэнныя веды па геаграфіі сваёй мясцовасці і раёну, вобласці і ў цэлым Рэспублікі Беларусь.

І ў заключэнне некалькі слоў аб білетах для ўступных іспытаў. Яны складаюцца поўнасцю ў адпаведнасці са школьнай праграмай і «Праграмай для паступаючых у вышэйшыя навучальныя ўстановы» і ўключаюць у сябе два пытанні: адно — па фізічнай геаграфіі, другое — па эканамічнай. Сёлета плануецца ўнесці ў білеты таксама практычнае заданне, на якое неабходна будзе даць пісьмовы адказ.

У. БОГДЭЛЬ,
загадчык кафедры
геаграфіі, дацэнт, старшыня
прадметнай камісіі
па геаграфіі.

БІЯЛОГІІ

У адпаведнасці з новымі правіламі прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы Беларусі абітурыенты, якія будуць паступаць на біялагічны факультэт нашага універсітэта, павінны здаваць пісьмовы экзамен па біялогіі. Паступаючыя на факультэт фізічнай культуры здаюць яго вусна.

Пісьмовая работа па біялогіі складаецца з трох тэарэтычных пытанняў. Яны ўключаюць раздзелы батанікі, заалогіі, анатоміі, фізіялогіі і гігіены чалавека, а таксама агульнай біялогіі. У час пісьмовага экзамену кожны абітурыент цягне білет і ў пісьмовай форме на працягу чатырох гадзін у любой паслядоўнасці пытанняў дае на іх адказы.

Білеты вуснага экзамену па біялогіі ўключаюць тры пытанні з анатоміі, фізіялогіі і гігіены чалавека і агульнай біялогіі.

В. ТАЛКАЧОЎ,
дацэнт кафедры заалогіі
і аховы прыроды,
старшыня прадметнай камісіі
па біялогіі.

ЗАМЕЖНАЙ МОВЕ

Уступны экзамен па замежнай мове будуць здаваць абітурыенты, якія выбяруць для сябе спецыяльнасці: «Правазнаўства», «Гісторыя з правам выкладання англійскай мовы», «Геаграфія», «Геаграфія з правам выкладання нямецкай мовы».

Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на спецыялізацыі, якія даюць права выкладання англійскай і нямецкай моў. Будучыя спецыялісты, вам давядзецца жыць і працаваць ва ўмовах рыначнай эканомікі! Магчыма, дзякуючы спецыялізацыі ў замежнай мове, якую можаце атрымаць разам з асноўнай спецыяльнасцю, вы знойдзеце сабе больш дастойную і выгадную сферу прымянення ў народнай гаспадарцы. А можа атрымацца і так, што гэтая другая спецыялізацыя стане для кагосьці першай і асноўнай! Ужо ў наш час мы сутыкаемся з усё ўзрастаючай патрэбай у спецыялістах, якія валодаюць замежнай мовай.

У працэсе чытання экзаменацыйнага тэксту і вуснай размовы выкладчыкі праверацьць вашы веды правілаў чытання і асноў граматыкі, валоданне лексічным мінімумам і навыкі вымаўлення.

Паступаючым будуць прапанаваны адаптыраваныя тэксты з мастацкай і навукова-папулярнай літаратуры, пабудаваныя на тыповых фразах і граматычным матэрыяле школьнага мінімуму. Колькасць незнаёмых слоў не будзе перавышаць 6—8%. Пры перакладзе дазваляецца карыстацца слоўнікам. Разуменне прачытанага правяраецца выбарачным перакладам, шляхам адказу на пытанні экзаменатараў і самастойнай пастаноўкай пытанняў у пісьмовай форме.

Адно з пытанняў білета прадугледжвае размову паміж абітурыентам і экзаменатарамі ў межах вусных тэм, азначаных праграмай сярэдняй школы. У гэтым годзе на экзамен выносяцца наступныя тэмы:

1. Мая сям'я (сям'я майго сябра).
2. Мая кватэра.
3. Мой сябар (сяброўка).
4. Мая біяграфія.
5. Мой родны горад (вёска).
6. Мая школа.
7. Мой працоўны дзень.
8. Мой выхадны дзень.
9. Наведванне кіно (тэатра).
10. Рэспубліка, у якой я жыву.
11. Мой любімы прадмет.
12. Мая любімая кніга.
13. Мой любімы час года.
14. Выдатныя мясціны Вялікабрытаніі.
15. Выдатныя мясціны Лондана.
16. Геаграфічнае становішча Вялікабрытаніі.
17. Мой любімы від спорту.
18. Маё любімае свята.
19. Мая будучая прафесія.

Для спецыяльнасцей «Гісторыя з правам выкладання англійскай мовы» і «Геаграфія з правам выкладання нямецкай мовы» замест тэм, указаных пад № 17, 18, 19, будуць прапанаваны наступныя: 17. Прафесія настаўніка. 18. Чаму я жадаю стаць настаўнікам. 19. Мой любімы настаўнік.

Спецыяльныя заданні, якія правяраюць веды лексіка-граматычнага матэрыялу, экзаменацыйнымі патрабаваннямі не прадугледжаны.

Выкладчыкі нямецкай мовы прапануюць звярнуць увагу на дакладнасць вымаўлення складаных слоў, якіх у нямецкай мове шмат. Трэба бачыць межы паміж кампанентамі складаных слоў, што будзе сведчыць аб разуменні значэння слова ў цэлым.

На экзамене па англійскай мове часцей робяць памылкі ва ўжыванні і перакладзе часовых форм дзеяслова, дрэнна распазнаюць і разумеюць формы герундзія прыслоўя I, складанага дапаўнення з інфінітывам. Не звяртаюць увагу на прадуктыўныя афіксы англійскай мовы, блытаюць часціны мовы слоў, утвораных ад вядомых каранёў.

А. БАННІКАВА,
загадчыца кафедры англійскай мовы, дацэнт,
старшыня прадметнай камісіі па замежных мовах.

ЭКЗАМЕН І НАРМАТЫВЫ ПА ФІЗІЧНАЙ ПАДРЫХТОЎЦЫ

Паступаючыя на факультэт фізічнай культуры юнакі і дзяўчаты здаюць уступныя экзамены па наступных дысцыплінах: спецыяльная фізічная падрыхтоўка; біялогія (вусна); беларуская мова і літаратура (сачыненне, пазаконкурсны экзамен).

Экзамен па спецыяльнасці выяўляе ўзровень фізічнай і рухальнай падрыхтоўкі абітурыентаў. (Рашэннем вучонага савета факультэта ў гэтым годзе ён прадстаўлены ў некалькі зменена‌й форме і, на наш погляд, будзе садзейнічаць больш якаснаму адбору, зменшыць элемент выпадковасці.

Экзамен па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы праводзіцца першым і складваецца са спартыўнага мнагабор'я, якое ўключае выкананне нарматываў па пяці абавязковых практыкаваннях з дзейнічаючымі правіламі спаборніцтваў па гэтых відах спорту. Вынік кожнага практыкавання ацэньваецца ў заліковых балах (табл. 1). Пачынаецца экзамен з выканання нарматыву па плаванню. Пры невыкананні яго за экзамен па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы выстаўляецца адзнака «два».

Выкананне любога іншага спартыўнага практыкавання ніжэй заліковага патрабавання ацэньваецца двума («2») баламі, якія не з'яўляюцца заліковымі і не ўключаюцца ў агульную суму балаў за экзамен. Агульная адзнака выстаўляецца па пяцібальнай сістэме на падставе сумарнага выніку заліковых балаў, набраных абітурыентамі ў спартыўным мнагабор'і:

ад 23 да 25 балаў — 5 (выдатна);

ад 18 да 22 балаў — 4 (добра);

ад 15 да 17 балаў — 3 (здавальняюча).

Майстрам спорту міжнароднага класа і майстрам спорту, якія выканалі або пацвердзілі разрадныя нормы на працягу двух гадоў, што папярэднічалі ўступным экзаменам, выстаўляецца адзнака «5» (выдатна) па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы, пры ўмове выканання нарматыву па плаванню не ніжэй заліковага (за выключэннем спецыялізацыі плаванне, сучаснае пяцібор'е, воднае пола).

А цяпер некалькі заўваг па падрыхтоўцы да экзаменаў. Трэба звярнуць асаблівую ўвагу на плаванне. Мы адмовіліся ад практыкі пазаконкурснага экзамену па заліковай сістэме і ўвялі дыферэнцыраваную адзнаку за выкананне азначанага нарматыву ў сувязі з тым, што ўзровень падрыхтаванасці абітурыентаў у гэтым відзе спорту жадае быць намнога лепшым. Толькі ў гэтым годзе было адлічана некалькі студэнтаў першага курса за бягучую непаспяховасць па дадзенаму прадмету.

Нельга не спыніцца і на патрабаваннях да іншых відаў спартыўнага мнагабор'я, якія адлюстроўваюць узровень развіцця такіх фізічных якасцей як сіла, хуткасць, вынослівасць, хуткасна-сілавыя магчымасці і каардынацыйная здольнасць. Нарматывы на выдатную адзнаку (акрамя кідання гранаты), у параўнанні з папярэднім годам, некалькі павялічаны. Усё гэта зроблена з мэтай адбору сапраўды здольнай і ўсебакова фізічна развітай моладзі ў сувязі з тым, што працэс навучання на нашым факультэце прад'яўляе значныя патрабаванні да фізічнага стану студэнтаў.

Акрамя таго, неабходна павысіць узровень і тэарэтычнай падрыхтаванасці. Недахопам многіх абітурыентаў з'яўляецца частковае, а часам і поўнае няведанне правілаў спаборніцтваў, што не садзейнічае паспяховай здачы ўступных экзаменаў.

Г. НАРСКІН,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт, старшыня прадметнай камісіі.

Дысцыпліна	Узрост	Нарматыўныя патрабаванні і заліковыя балы					
		мужчыны			жанчыны		
		5	4	3	5	4	3
1. Плаванне: 100 м (мін., с) Вольны стыль	17—19	1.32	1.47	2.02	1.38	1.53	2.08
	30 і болей	1.42	1.57	2.12	1.48	2.03	2.18
Брас	17—19	1.45	2.00	2.15	2.03	2.18	2.33
	[illegible] болей	1.55	2.10	2.25	2.13	2.28	2.43
[illegible]	[illegible]19	1.45	2.00	2.15	1.53	2.08	2.23
	[illegible] болей	1.55	2.10	2.25	2.03	2.18	2.33
[illegible]	[illegible]19	12.6	13.1	13.6	14 5	15,5	16.5
	[illegible] болей	13.0	13.5	14.0	15.0	16.0	17.0
[illegible]	[illegible]19	3.05	3.10	3.16	3.52	4.10	4.30
	[illegible] болей	3.15	3.25	3.35	4.10	4.30	5.00
[illegible]	[illegible]19	48.0	44.0	38.0	32.0	27.0	22.0
	[illegible] болей	45.0	41.0	35.0	27.0	22.0	18.0
[illegible]	[illegible]19	15	12	8	20	16	10
	[illegible] болей	12	9	6	15	11	7

ЖЫЦЦЁ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

У гэты дзень кветкі дарылі ўсім жанчынам свету, але якімісьці асаблівымі яны былі для Мінохавай Раісы Сцяпанаўны, Ігнаценка Мары Уладзіміраўны, Ксянзовай Веры Сямёнаўны, Кавалёвай Дзіны Мікалаеўны, Вячора Тамары Лаўрэнцьеўны. А яшчэ больш каштоўным для іх было запрашэнне і ўдзячныя твары моладзі, якая была ў гэты дзень з імі побач.

Ва ўтульнай зале студэнцкі клуб універсітэта праводзіў святочны агеньчык. За 15-цю столікамі сабраліся людзі ўсіх узростаў. Але некалькі з іх прыцягвалі да сябе асаблівую ўвагу. Душэўная ўдзячнасць і ўсе ж непраходзячы смутак быў у вачах жанчын, якія сядзелі за імі, — гэта былі маці загінуўшых на зямлі Афганістана рабят.

Ідэя такой сустрэчы выспявала ў розуме актыву студэнцкага клуба ўжо даўно. Але чаму толькі слоўныя гонар і павагу, у абстрактным разуменні гэтых слоў, падносім мы гэтым людзям, якія страцілі ў жыцці ўсё? Чаму мы не побач з імі, з іх нялёгкімі буднямі і цяжкімі святамі? Чаму не сустракаемся з імі, не бываем проста побач, не адкрываем для іх сваіх вачэй і твараў, не працягваем да іх свае маладыя моцныя рукі? І не здзіўляльна, што вядучая гэтага вечара, сабраўшы эмоцыі ў кулак, і стрымаўшы падступіўшы камяк да горла, сказала галоўныя словы: «Сёння мы ўсе — Колі, Сашы, Марыны, Светы, Сярожы, Андрэі, Наташы — вашыя дзеці, і дзякуй вам, маці». Шмат гаварылі і спявалі аб Афгане. І гэта было нешматслоўнай выдумкай, таму што гаварыліся гэтыя словы самімі рабятамі-афганцамі — студэнтамі нашага універсітэта, якія прыйшлі ў гэты вечар са сваімі жонкамі, дзяўчатамі, роднымі. І ў асобе Новікавай Наталлі і Серафімовіч Таццяны мы са шчырай павагай і ўдзячнасцю віншавалі ўсіх, у каго хапіла сіл чакаць і дачакацца жывымі і вярнуць іх у нармальнае жыццёвае рэчышча.

Цёплыя словы і віншаванні прагучалі з вуснаў прарэктара універсітэта Міхаіла Васільевіча Селькіна. У вершах сказала свой тост Надзея Іванаўна Колтышава — старшыня прафкома студэнтаў. Словамі песні аб маці павіншавала ўсіх аўтар гэтых радкоў. І, канешне, студэнтамі было сказана шмат віншавальных слоў, праспявана нямала папулярных песень, рамансаў. Сваю танцавальную праграму прадставілі на вечары рабяты дыскаклуба «Тандэм» — Андрэй Круглей і Сяргей Дзюбо. Удзячнасцю за памяць нашу, за магчымасць пабываць сярод моладзі, добрым святочным настроем завяршыўся той вечар.

Студэнцкі клуб дзякуе за дапамогу ў падрыхтоўцы і правядзенні «агеньчыка» рабят-афганцаў Уладзіміра Данчанку і Аляксандра Кавалевіча, работнікаў сталовай № 40, якія клапаціліся аб святочных сталах у гэты вечар, прафком студэнтаў ГДУ — спонсара мерапрыемства і ўдзельнікаў праграмы, чыя творчая падрыхтоўка злілася ў адно з чалавечым жаданнем зрабіць свята тым, для каго гэта крупінкі свядомасці, што жыццё працягваецца для сябе і для нас.

М. ШЫРЫНКІНА,
мастацкі кіраўнік студэнцкага клуба «Маладосць».

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД ПА КАФЕДРАХ:

— усходнеславянскіх народаў — заг. кафедрай;
— эканамічных тэорый — заг. кафедрай;
— усеагульнай гісторыі — асістэнта;
— нямецкай і французскай моў — выкладчыка;
— эканомікі і кіравання вытворчасцю — асістэнта;
— оптыкі — старшага выкладчыка;
— філасофіі — дацэнта;
— аналізу гаспадарчай дзейнасці — асістэнта.

Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

ДА МЕДАЛЁЎ[illegible]

У гарадскім спартыўным комплексе прайшоў трэці тур чэмпіянату Садружнасці Незалежных Дзяржаў па гандболу сярод жаночых каманд у першай лізе класа «А».

Нагадаю чытачам, што па выніках другога туру наша каманда займала трэці радок у турнірнай табліцы, а нашымі гасцямі на гэты раз сталі каманды «Іскра» Белгарад (лідэр зоны), «Універсітэт» Іжэўск (4-е месца) і ВАР г. Масква (6 месца).

У першы дзень жрэбій звёў каманды «Іскра» і «Універсітэт» Гомель. Аб напружанасці паядынку гаворыць той факт, [illegible]што пераможцу цяжка было [illegible]назваць да апошняй мінуты [illegible]матча. Першую палову сустрэ[illegible]ы выйграюць госці — 16:14. [illegible]яжка прадугадаць, што гава[illegible] у перапынку Валерый [illegible] Крукоўскі сваім выхаванкам, але ў другой палове матча нашы гандбалісткі праявілі волю і заслужана перамаглі —28:24. Лепшымі ў нашай камандзе былі майстар спорту Раіса Цыхановіч (І курс) і Аксана Ляшчова (2 курс) з факультэта фізічнай культуры.

У другой сустрэчы нашы дзяўчаты перайгралі каманду ВАР — 36:30, а «Іскра» нанесла паражэнне гандбалістам Іжэўска — 26:22.

У заключны дзень «Іскра» перайграла ВАР — 37:31, а наша каманда ўступіла адзін мяч — 31:32 — аднайменнай камандзе Іжэўска.

Пасля трэцяга туру лідэр ранейшы — «Іскра» — 17 ачкоў; другі і трэці радкі з 13-цю ачкамі падзяляюць універсітацкія каманды Гомеля і Іжэўска.

Заключны тур чэмпіянату СНД адбудзецца ў красавіку ў [illegible]гарадзе.

В. МАРЧАНКА.

СТАЛІ МАЙСТРАМІ СПОРТУ

Вялікай групе беларускіх спартсменаў, якія выканалі ўстаноўленыя нарматывы, нядаўна прысвоены новыя спартыўныя званні. Сярод тых, хто ўдастоены сярэбраных значкоў майстра спорту, два студэнты факультэта фізічнай культуры нашага універсітэта. Гэта дзюдаіст Ілья Чымчыура і Андрэй Дземчанка, які захапляецца вольнай барацьбой.

ПОСПЕХ НА БЛАКІТНЫХ ДАРОЖКАХ

У Гомелі ў сярэдзіне сакавіка праходзіў чэмпіянат вобласці па плаванню. У ім прынялі ўдзел больш за 100 спартсменаў. У камандным першынстве перамагла каманда «Гомель-2», укамплектаваная студэнтамі нашага універсітэта (трэнер — ст. выкладчык Б. М. Гіль). Найбольшага поспеху дабіўся студэнт 3-га курса факультэта фізічнай культуры майстар спорту Мікалай Каленкавіцкі, які перамог на дыстанцыях 100 м і 200 м спосабам «батэрфляй» і ў эстафетным плаванні. Добра выступіла студэнтка 1-га курса Маргарыта Хлыстова, якая заваявала другое месца на дыстанцыях 50 м і 100 м вольным стылем. Пераможцамі ў эстафетным плаванні сталі студэнты Аляксандр Шарамецьеў і Юрый Купрыенка. Яны, а таксама Алена Кукліна і Аксана Федарэнка, сталі прызёрамі на асобных дыстанцыях.

Добраму правядзенню спаборніцтваў садзейнічала судзейская брыгада, складзеная са студэнтаў універсітэта і ўзначальваемая ст. выкладчыкам кафедры лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту Б. М. Гілем.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельскага дзяржаўнага універсітэта імя Ф. Скарыны.

Гомельская фабрыка «Палесдрук» Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь г. Гомель, Савецкая, 1.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.500 экз. Заказ 214.

Падпісана да друку ў 15.00.